

Проект
www.kmcppk.kz

Жалпы білім беретін және арнайы білім беру ұйымдарының педагог қызметкерлеріне арналған
«Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды инклюзивті оқытудың ұйымдастырушылық-педагогикалық шарттары»
біліктілікті арттыру курсының білім беру бағдарламасы
қазақ және орыс тілдерінде оқыту

1. Жалпы ережелер

1. «Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды инклюзивті оқытудың ұйымдастырушылық-педагогикалық шарттары» педагогтердің біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламасы оқыту қазақ және орыс тілдерінде (бұдан әрі-Бағдарлама) жалпы білім беретін және арнайы білім беру ұйымдарының педагог қызметкерлерін оқытуды реттейді.

2. Бағдарлама жалпы білім беретін және арнайы білім беру ұйымдарының педагог қызметкерлерін инклюзивті оқытудың ұйымдастырушылық-педагогикалық негіздері бойынша қажетті білім көлемі, психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу технологияларын қолдану икемділігі мен дағдыларын қалыптастыруға, жеке білім беру бағдарламасын жасауға, ерекше білім беру қажеттіліктері бар әрбір бала үшін оңтайлы педагогикалық бағыттамаларды жобалауды оқытуға бағытталған.

2. Глоссарий

1) *Психикалық дамудың бөгелісі (ПДБ)* - бұл баланың психикалық функциялары мен дағдыларының қалыптасуы мен дамуының бұзылуы, жалпы алғанда немесе оның қандай да бір жекелеген *функцияларының* артта қалуы және психикалық даму нормасынан ауытқуы.

2) *Инклюзивті білім беру үйлестірушісі*— инклюзивті тәжірибе жағдайында инклюзивті білім беру үдерісінің барлық субъектілерінің өзара іс-қимылын қамтамасыз ететін маман.

3) *Инклюзивті білім беру* – жалпы білім беруді дамыту үдерісі, барлық балалардың әртүрлі қажеттіліктеріне бейімделу тұрғысынан, барлығына білім берудің қол жетімділігін білдіреді, ерекше қажеттіліктері бар балалардың білім алуына қол жеткімділікті қамтамасыз етеді.

4) *Ерекше білім беру қажеттіліктері бар (балалар) адамдар(ЕБҚ)* - тиісті деңгейдегі білім алуда тұрақты немесе уақытша қиындықтарға тап болған адамдар (балалар): даму ерекшеліктері; мінез-құлық және эмоционалдық проблемалар; қоршаған орта факторлары (әлеуметтік, психологиялық, экономикалық, лингвистикалық, мәдени);

5) *Сөйлеудің жалпы дамымауы(СЖД)* - қалыпты интеллект пен толық есту қабілеті бар балалардағы сөйлеудің әртүрлі күрделі бұзылыстарында, сөйлеудің қалыптасуының барлық жақтарының бұзылуы (дыбыстық, лексикалық-грамматикалық, семантикалық). СЖД бар балаларға қозғалыстарды үйлестірудің жеткіліксіз дамуы тән; жалпы, сыпайы және сөйлеу моторикасы.

6) *Мүмкіндігі шектеулі балалар(МШ)*-бұл мүгедек балалар немесе белгіленген тәртіппен мүгедек балалар деп танылмаған 0-18 жас аралығындағы басқа балалар, бірақ физикалық және (немесе) психикалық дамуында уақытша немесе тұрақты ауытқулары бар және оқыту мен тәрбиелеудің арнайы жағдайларын жасауды қажет ететіндер.

7) *Психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу*- педагогтер мен мамандардың жүйелі ұйымдастырылған қызметі, оның барысында баланың мүмкіндіктері мен қажеттіліктеріне сәйкес табысты оқуы мен дамуы үшін әлеуметтік-психологиялық және педагогикалық жағдайлар жасалады;

8) *ПМПК* -бұл білім беру мекемесінің психологиялық-медициналық-педагогикалық консилиумы, тұрақты жұмыс істейтін, ортақ мақсаттармен біріктірілген, мамандардың үйлестірілген ұжымы, жеке білім беру бағдарламасына сәйкес ерекше білім беру қажеттіліктері бар баланы психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді іске асыратын, сондай-ақ инклюзивті білім беру ортасының барлық субъектілеріне қолдау көрсетеді.

9) *Кәсіби құзыреттілік*– бұл педагогикалық қызметке айқын дайындық, оның іске қатынасы, жеке қасиеттері, сонымен бірге өз жұмысын жаңа, шығармашылық тұрғыдан түсінуге ұмтылу;

10) *Сөйлеудің ауыр бұзылыстары(СAB)* - бұл сөйлеу жүйесінің компоненттерін қалыптастырудағы тұрақты ауытқулар (сөйлеудің лексикалық және грамматикалық құрылымы, фонематикалық үдерістер, дыбыстық айтылымдар, дыбыстық ағынның просодиялық ұйымдастырылуы, есту қабілеті сақталған және қалыпты интеллекті бар балаларда байқалады.

11) *Бейімделген білім беру бағдарламасы*- жеке мүмкіндіктер мен қажет болған жағдайда даму бұзылыстарын түзету және аталған адамдарды әлеуметтік бейімдеу, ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды олардың психофизикалық даму ерекшеліктерін ескере отырып оқытуға бейімделген білім беру бағдарламасы;

12) *Жеке оқу жоспары*- нақты білім алушының білім беру қажеттіліктерімен, оның ерекшеліктерін ескере отырып, мазмұнын жекешелендіру негізінде білім беру бағдарламасын меңгеруді қамтамасыз ететін оқу жоспары.

3. Бағдарламаның тақырыптары

Модуль 1. Нормативтік-құқықтық модуль	1.1. Білім беру ұйымдарында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды инклюзивті оқытудың ұйымдастырушылық-педагогикалық жағдайларының нормативтік-құқықтық базасы.
Модуль 2. Басқарушылық	2.1. Білім беру ұйымдарында инклюзивті мәдениетті құру.
	2.2. Білім беру ұйымы шеңберінде педагог қызметкерлердің инклюзивті құзыреттіліктерін қалыптастыру ерекшеліктері.
Модуль 3. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушылардың психологиялық-педагогикалық ерекшеліктері	3.1. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың дамуының психологиялық-педагогикалық ерекшеліктері (есту, көру, НАДО , интеллект, психикалық даму бөгелісі, аутизмі бар балалар)
	3.2. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың психологиялық-педагогикалық диагностикасы
	3.3. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың инклюзивті оқыту жағдайларына бейімделуін психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу
Модуль 4 Мазмұндық	4.1. Қазіргі кезеңде Қазақстанда және шетелде инклюзивті білім беру
	4.2. Инклюзивті оқыту жағдайындағы арнайы білім беру шарттары мен ерекше білім беру қажеттіліктері: құрылымы, жалпы сипаттамасы.
	4.3. Кешенді психологиялық-медициналық-педагогикалық көмектің негізінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды ерте анықтау

	4.4. Инклюзивті үдерісті жүзеге асырудағы психологиялық-медициналық-педагогикалық консилиумның рөлі
	4.5 Инклюзивті практикада ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушылар үшін бейімделген негізгі білім беру бағдарламасын әзірлеу және іске асыру.
	4.6. Инклюзивті сыныпта оқыту әдістері мен тәсілдері
	4.7. Балалар мен жасөспірімдерді үйде оқытудың ұйымдастырушылық-педагогикалық негіздері
	4.8. Инклюзивті оқыту жүйесінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың психологиялық әдістермен түзету жұмысы.
	4.9. Ерекше қажеттіліктері бар балаларды білім беру кеңістігіне қосу шарты ретінде кедергісіз орта құру
	4.10. Инклюзивті білім берудегі тьютор және ассистент (көмекші)
	4.11. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларды әлеуметтік бейімдеу үдерісі
	4.12. <u>Ата-ананың жұмысы: инклюзивті білім беру жағдайында оқу және тәрбие үдерісі кезінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар баланы қалай қолдау керек</u>
Модуль 5. Педагогтердің ІТ-құзыреттілігін дамыту	5.1. Оқу және тәрбие үдерісінде техникалық және жеке көмекші құралдарды қолдану.
	5.2. Білім беру мазмұнын жаңарту жағдайындағы педагогтердің АКТ-құзыреттілігі
Модуль 6. Вариативтік	6.1. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен түзету-дамыту жұмысы
	6.2. Ата-аналарды түзету сабақтарына қатысуға қашықтықтан оқыту технологиясы
	6.2 Шағын сабақты тестілеуге және таныстыруға дайындық (жобаны қорғау).

4. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Бағдарламаның мақсаты инклюзивті оқытудың ұйымдастырушылық-педагогикалық шарттары бойынша педагог қызметкерлердің қосымша кәсіби құзыреттіліктерін қалыптастыру болып табылады.

Бағдарламаның міндеттері:

- 1) білім беру ұйымы жағдайында инклюзивті оқытудың нормативтік-құқықтық негіздері туралы білім жүйесін қалыптастыру;
  - 2) білім беру ұйымы жағдайында инклюзивті білім берудің мақсаттарына, міндеттеріне, мазмұны мен технологияларына қол жеткізуге дайындықты қалыптастыру
  - 3) ерекше білім беру қажеттіліктері бар бұзушылықтың нозологиясын ескере отырып, білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін қанағаттандыруға дайындығын қалыптастыру;
  - 4) жобалауды талдауға байланысты тәжірибелік дағдыларды қалыптастыру мен бейімделген білім беру бағдарламаларын құру;
  - 5) инклюзивті білім беру субъектілерінің өзара әрекеттесуге көзқарасын қалыптастыру
- б) инклюзивті ортада тыңдаушылардың кәсіби құзыреттілігін жетілдіру:
- ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушылардың денсаулық жағдайы мен жеке мүмкіндіктерді ескере отырып, білім беру үдерісі мен бейімдеу бағдарламаларын және арнайы білім беру жағдайларын жасау
  - ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларға білім беруді, олардың қоғамға және білім беру кеңістігіне интеграциясын және оқудан тыс жұмыспен қамтуды сүйемелдеу және қолдау;

Курс аяқталғаннан кейін тыңдаушылар:

Біледі:

- инклюзивті білім беру саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттары, білім беру ұйымдарындағы инклюзивті білім беруді реттейтін нормативтік-құқықтық құжаттарын;
- инклюзивті білім берудің негізгі ұғымдары мен принциптерін;
- білім беру жүйесінде инклюзивті тәжірибені құру шарттарын;
- ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық білім алушылардың білім алуына тең қолжетімділікті қамтамасыз ететін, арнайы жағдайлар жасау бойынша түзету-педагогикалық жұмыстың мазмұны мен жоспарлау ерекшелігін;
- инклюзивті сыныпта оқыту әдістері мен тәсілдерін;
- ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға білім беруді ұйымдастыру технологиясын.

Үйренеді:

- инклюзивті сыныпта оқыту әдістері мен тәсілдерін қолдануды;
- психологиялық-педагогикалық қызметте белсенді әдістерді пайдалануды;
- мектепке дейінгі білім беру ұйымындағы психологиялық климат пен ұйымдастырушылық мәдениеті мен позитивті тұлғааралық қатынастар жүйесін қалыптастыру мақсатында, психологиялық-педагогикалық қызмет саласындағы міндеттерді шешу үшін мамандардың пәнаралық және ведомствоаралық өзара іс-қимылын ұйымдастыруды;

-білім беру үдерісіне қатысушыларды психологиялық-педагогикалық ағарту міндеттерін шешу үдерісінде психологиялық-педагогикалық және нормативтік-құқықтық білімді қолдануды.

Меңгереді:

-ойлау мәдениеті, талдау қабілеті, ақпаратты салыстыру және жалпылау өз қызметінде маңызды пәнаралық байланыстар мен қатынастарды бөліп көрсетуді.

5. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

Бағдарлама 6 модульден тұрады:

- 1)нормативтік-құқықтық;
- 2)басқарушылық;
- 3)психологиялық-педагогикалық;
- 4) мазмұндық;
- 5) технологиялық;
- 6) вариативтік.

Ескерту: Вариативтік модульдің тақырыптары курс тыңдаушылары контингентінің ерекшеліктерімен, олардың кәсіби қажеттіліктері, қызметтерге тапсырыс берушілердің мақсаттық тобы, тыңдаушы ұйымының миссиясы, сондай-ақ кіріс сауалнамасы барысында анықталады.

Бағдарламаның мазмұны:

Модуль 1: Білім беру ұйымдарында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды инклюзивті оқытудың ұйымдастырушылық-педагогикалық шарттарының нормативтік-құқықтық базасы.

сабақтың ұзақтығы :

күндізгі режимде - 2 сағат;

онлайн режимде: оқу- 3 сағат, өзіндік оқу - 2 сағат.

1) Модульдің мақсаты :

- білім беру ұйымдарында инклюзивті білім беруді реттейтін нормативтік-құқықтық құжаттардың инклюзивті білім беру саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттары бойынша педагог қызметкерлердің кәсіби құзыреттілік деңгейін арттыру.

Модуль өзінің кәсіби қызметінде инклюзивті білім берудің нормативтік құжаттарын қолдану бойынша педагог қызметкерлердің құқықтық сауаттылығын қалыптастыруға бағытталған.

2) Модульдің қысқаша сипаттамасы.

- Қазақстанда инклюзивті және арнайы білім беруді жүзеге асырудың нормативтік-құқықтық базасы.

3) Күтілетін нәтижелер.

Модуль бойынша курсты аяқтағаннан кейін тыңдаушылар:

-Қазақстандағы инклюзивті және арнайы білім берудің нормативтік-құқықтық негіздері бойынша білімді игереді.

Модуль 2: Басқарушылық.

- Білім беру ұйымдарында инклюзивті мәдениетті қалыптастыру.

- Білім беру ұйымы шеңберінде педагог қызметкерлердің инклюзивті құзыреттіліктерін қалыптастыру ерекшеліктері.

сабақтың ұзақтығы :

күндізгі режимде - 4 сағат;

онлайн режимде: оқу- 3 сағат.

1) Модульдің мақсаты мен міндеттері :

1. тыңдаушылардың назарын білім беру ұйымдарындағы инклюзивті мәдениетке аудару.

2) Модульдің қысқаша сипаттамасы.

3) Күтілетін нәтижелер.

Модуль бойынша курсты аяқтағаннан кейін тыңдаушылар:

- біліктілікті арттыру курстарынан өту кезінде бағдарламаның мазмұнын түсіну;
- өзінің кәсіби қызметінде кәсіби білім мен дағдыларды меңгеру.

Модульде білім беру ұйымдарында инклюзивті мәдениет құру мәселелері, педагогикалық әдептің даму дәрежесі, педагогикалық техника және шеберлік қарастырылады. Инклюзивті білім беру жағдайында білім беруді жаңғыртудың негізі ретінде педагог қызметкерлердің кәсіби құзыреттілігін дамыту.

Инклюзивті және арнайы білім беруді психологиялық-педагогикалық қолдау үдерісі сипатталған. Педагог қызметкерлерді инклюзивті және арнайы білім беру ортасындағы жұмыс ерекшеліктеріне дайындау және оқыту. Мәртебесі "норма" терминімен анықталған балалармен психологиялық-педагогикалық жұмыс, олар "ерекше" балалармен бір сыныпта оқиды. Инклюзивті білім беру тәжірибесін іске асыратын білім беру ұйымдарында оқыту үдерісін ұйымдастыруда әртүрлі топтағы балалардың ерекше білім беру қажеттіліктері ескеріледі.

Әдебиет:

1. Мүмкіндігі шектеулі балаларды жалпы білім беруге қосу. Ресурстық материалдар. / Құраст.. Елисеева И.Г.-Астана, 2013.

2. Захарчук М.Е. Инклюзивті білім берудің негізгі ережелерін теориялық талдау.

3. Лубовский В. И. Ерекше білім беру қажеттіліктері /Электронды журнал «Психологиялық ғылым және білім psyedu.ru» № 5, 2013

4. Назарова Н. М. Инклюзивті оқытудың теориялық және әдіснамалық негіздері туралы сұраққа // Арнайы білім. 2012. № 2.

Модуль 3. Психологиялық-педагогикалық.

Бұл модульде инклюзивті білім беру жағдайында білім беру үдерсінде мектеп жасындағы ППД бар балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау қарастырылған.

-Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың дамуының психологиялық-педагогикалық ерекшеліктері (есту, көру, **НАДО**, интеллект, психикалық даму бөгелісі, аутизмі бар балалар);

- Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың психологиялық-педагогикалық диагностикасы;

- Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың инклюзивті оқыту жағдайларына бейімделуін психологиялық-педагогикалық қолдау.

сабақтың ұзақтығы :

күндізгі режимде - 6 сағат;

онлайн режимде: оқу- 7 сағат, өзіндік оқу -6 сағат.

1) Модульдің мақсаттары мен міндеттері

1. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың дамуының негізгі психологиялық-педагогикалық ерекшеліктерін ашу.

2) Модульдің қысқаша сипаттамасы

3) Күтілетін нәтижелер

Модуль бойынша курсты аяқтағаннан кейін тыңдаушылар:

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың медициналық-психологиялық-педагогикалық ерекшеліктерін; білім беру ұйымы жағдайында ППД бар балаларды кешенді сүйемелдеу ерекшеліктерін білетін болады. Жалпы білім беретін және арнайы мектепте даму ППД бар балаларды сүйемелдеу үдерісінің құрылымы мен ұйымдастырылуы. ПМПК жұмысын, жалпы білім беретін және арнайы мектепте психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді ұйымдастыру. Инклюзивті білім беру жағдайында ПМПК, КППК мамандарының жұмысындағы сабақтастық. Инклюзивті мектептегі кедергісіз білім беру ортасы. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды тәрбиелеп отырған ата-аналарға психологиялық көмек көрсету. Білім алушылардың әлеуметтенуін сүйемелдеу. Баланың тікелей ортасымен жұмыс.

Қосымша әдебиеттер тізімі:

1. Борякова Н.Ю. Дамуында ауытқулары бар балаларды оқыту мен тәрбиелеудің педагогикалық жүйелері. Студенттерге арналған оқу құралы АСТ, Астрель", М., 2008 ж.

2. Глухов В.П. Түзету педагогикасы және арнайы психология негіздері: гуман. және Пед. ЖОО арналған оқу-әдістемелік құр. (Авт.-құрас. В.П. Глухов) - М.: М.А. Шолохов атындағы ММТУ, 2007. - 312 б.

3. Инклюзивті білім беру жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды 8 санат бойынша оқытуды ұйымдастыру. Әдістемелік нұсқаулықтар. – Ы. Алтынсарин ат. ҰОА Астана: 2016. – 64 б.

4. Түзету педагогикасының негіздері: дәрістер курсы / авт.-құр. С.В. Лауткина. – Витебск: ОҚ «П.М. Машерова ат МЖО», 2008. – 211 б. ISBN 978-985-425-989-5.

5. Пилипенко, А. В. Арнайы психология негіздерімен түзету педагогикасы: Оқу құралы. [Мәтін] / А. В. Пилипенко. – Владивосток: Мем. ун-т, 2008. – 45 б.

6. Арнайы психология: Пед. ЖОО студ. арналған оқу құралы 718б. / В. И. Лубовский, Т. В. Розанова, Л. И. Солнцева және т.б.; В.И. Лубовский ред. — 2-басыл., түзет.. — М.: «Академия» баспа орталығы, 2005. — 464 б.

7. Жалпы білім беру мекемелерінде тірек-қимыл аппараты бұзылған балалар үшін арнайы жағдайлар жасау: Әдістежелік жиынтық/ Жауап. ред. С.В. Алехи! // ред. түзет. Е.В. Самсонова. — М.: МГППУ, 2012. — 64б.

8. Жалпы білім беру мекемелерінде аутизм спектрі бұзылған балалар үшін арнайы жағдайлар жасау: Әдістеіелік жиынтық / Жауап. ред. С.В. Алехи! // ред.түзет. Е.В.Самсонова. — М.: МГППУ, 2012. — 56б.

9. Жалпы білім беретін мекемелерде есту қабілеті бұзылған балаларға арнайы жағдайлар жасау: Әдістемелік жинақ / Жауап. ред. С.В. Алехина// түзет. ред. Е.В.Самсонова. — М.: МГППУ, 2012. — 56б.

10. Жалпы білім беретін мекемелерде көру қабілеті бұзылған балалар үшін арнайы жағдайлар жасау: әдістемелік жинақ / Жауап. ред. С.В. Алехина// Түзет. ред. Е.В.Самсонова. — М.: МГППУ, 2012. — 56б.

11. Білім беру ұйымдарында аутизмі бар балаларды анықтау бойынша әдістемелік ұсыныстар. БЖҒМ хаты 28 мамыр 2010ж . №4-02-4/1435.

12.Малофеев Н.Н. Қазіргі әлеуметтік саясат контекстіндегі инклюзивті білім /Н.Н. Малофеев // Даму кемістігі бар балаларды тәрбиелеу және оқыту.— 2010. - №1. – 3-10б.

13.Малофеев Н.Н., Шматко Н.Д. Дамуында ауытқулары бар балаларды интеграцияланған оқытудың отандық модельдері және интеграцияның батыстық модельдерін механикалық тасымалдау қаупі // Интеграцияланған оқытудың өзекті мәселелері // Мүмкіндігі шектеулі жандарды (ерекше білім беру қажеттіліктері бар) интеграцияланған оқыту мәселелері бойынша халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары. – М.: Адам құқығы - 2001.

14.Инклюзивті білім берудің педагогикасы мен психологиясы: оқу құралы / Д.З. Ахметова, З.Г. Нигматов, Т.А. Челнокова, Г.В. Юсупова және т.б.. – Қазан: Экономика, басқару және құқық Институтының "танымы" ,2013. <http://docplayer.ru/320596-Pedagogika-i-psiologiya-inklyuzivnogo-obrazovanie.html>

15.Қазақстан Республикасындағы арнайы және инклюзивті білім берудің жай-күйі мен дамуы. Талдамалық баяндама. – Астана: НАО имени Ы. Алтынсарина, ат. ҰБА 2016. – 50 б.

Модуль 4: Инклюзивті оқытудың негізгі ұғымдарының, принциптерінің, психологиялық-педагогикалық шарттарының мазмұны.

Инклюзивті білім беру жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар мектеп жасындағы балаларды сүйемелдеуді (қолдауды) ұйымдастыру және мазмұны мәселелерін ашады. Мектеп жасындағы ППД бар адамдардың (балалардың) әрбір тобы үшін балаларды оқыту, тәрбиелеу, даму бұзылыстарын түзету және әлеуметтік бейімдеу бойынша сабақтарды қамтиды. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды психологиялық-педагогикалық қолдаудың ұйымдастырушылық-педагогикалық негіздері.

сабақтың ұзақтығы :

күндізгі режимде – 44 сағат;

онлайн режимде: оқу- 20 сағат, өзіндік оқу -23 сағат.

1) Модульдің мақсаттары мен міндеттері

1. Контексте ИБ теориялық-әдіснамалық негіздері саласындағы тыңдаушылардың кәсіби құзыреттілігін арттыру, инклюзивті білім берудің негізгі ұғымдары мен принциптері туралы жалпы түсініктерді қалыптастыру.

2) Модульдің қысқаша сипаттамасы

Модульдің мазмұны білім беру ұйымдарында инклюзивті оқыту жағдайында ППД бар балаларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу технологиялары туралы тыңдаушылардың түсініктерін кеңейтуге байланысты мәселелерді; сондай –ақ, инклюзивті тәжірибеде ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушылар үшін бейімделген негізгі білім беру бағдарламасын әзірлеу және іске асыру жөніндегі мәселелерді; бағдарламаның бөлімдері бойынша инклюзивті үдерісті және басқаларын іске асыруда психологиялық-медициналық-педагогикалық консилиум қызметін қарауды қамтиды.

3) Күтілетін нәтижелер

Модуль бойынша курсты аяқтағаннан кейін тыңдаушылар:

- біліктілікті арттыру курстарынан өту кезінде бағдарламаның мазмұнын түсіну;
- балалардың психикалық дамуының заңдылықтары мен балалардағы есту функцияларының медициналық және педагогикалық жіктелу критерийлері ерекшеліктерін ескере отырып, ұйымның жағдайына және арнайы ұйым жағдайында есту қабілеті бұзылған балалармен түзету-дамыту жұмысының мазмұнына ерекше назар аудару.

1. Жалмухамедова А.К., Ешпанова Д.Д. Қазақстандағы инклюзивті білім: жағдайы, проблемалары, болашағы.

2. Елисеева И.Г. Инклюзивті білім дегеніміз не: әдіс, жүйе, педагогикалық инновация ...?-Ж. Арнайы білім, №2, 2012

3. Ералиева Х. С. Қазақстанда инклюзивті білім беруді енгізу [Мәтін] // Инновациялық педагогикалық технологиялар: IV халықаралық ғылыми. конф. материалдары. (Қазан қ, мамыр 2016 ж.). — Қазан: Бук, 2016. — 26-28б.

4.Ерсарина А. М. Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беруді дамыту [Мәтін] // Ашық мектеп (орыс).- 2012. - №1 (112). - 10-13 б. – <http://www.open-school.kz>

5. Есиргепова В. Ж. Қазақстандағы инклюзивті білім: жағдайы, болашағы http://ksu.edu.kz/files/education/material_konf/Liqnosti/esirgepova_v_zh_inklyuzivn_oe_obrazovanie_v_kazahstane.pdf

6. Ата-ананың қолынан келмейтін іс болмайды...– Алматы: «Ашық мектеп» ҚББ, 2014. – 224 бет

7.Аккерман Н. Балалардағы бұзылулардың пайда болуындағы отбасының рөлі. Оқулық: отбасылық психотерапия. – Спб.: Питер, 2000. – 410 б.

8.Бикметов Е. Ю., Сизоненко З. Л., Юлдашева О. Н. Мүмкіндігі шектеулі балалардың отбасындағы әлеуметтену: шарттары мен факторлары. – Уфа: Аркаим, 2012. – 171 б.

9. Друзь В. А., Клименко А. И., Помещикова И. П. Дене тәрбиесі құралдарымен тірек-қимыл аппараты бұзылған адамдарды әлеуметтік бейімдеу // Студенттердің дене тәрбиесі. – 2010. – № 1. – 34-37б.
10. Забродина Л. А. Ата-аналардың сындарлы ата-ана мен бала қарым-қатынасын қалыптастырудағы психологиялық қолдауы: Автореф. дис. ... психол. ғыл. канд. – Самара, 2010. – 26 б.
11. Кожанова т.м. Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтендірудегі отбасының рөлі // Ғылым мен білімнің қазіргі мәселелері. – 2013. – № 4.;
12. Краснощекова Е. В. Есту қабілеті нашар балалардың оңтайлы әлеуметтенуі мен әлеуметтік бейімделуіндегі отбасының рөлі / Ашық мектеп №9, 2014 ж.
13. Макаров А. О. Мүмкіндігі шектеулі баланың отбасылық тәрбиесін әлеуметтік-педагогикалық қолдау моделі
14. Полоухина Е. А. Отбасында мүгедек баланың болуының неке-отбасы қатынастарының сипатына әсері: Автореф. тәр. ... психол. ғыл. канд. – СПб., 2009. – 24 б.
15. Скворцова В. О. Дамуында ауытқулары бар балаларды әлеуметтік тәрбиелеу. – М.: ВЛАДОС-ПРЕСС басп., 2006. – 160 б.
16. Спиваковская А. С. Ата-аналардың жеткіліксіз позицияларын психологиялық түзетудің негіздемесі // Отбасы және жеке тұлғаны қалыптастыру / түз. ред. А. А. Бодалева. – М., 1981. – 38–45б.
17. Шипицына Л. М. «Оқытылмайтын» отбасындағы және қоғамдағы бала. Интеллекісі бұзылған балаларды әлеуметтендіру. – 2-басм.. – СПб.: Сөз, 2005. – 477 б.
18. Юлдашева О. Н. Мүмкіндігі шектеулі балалардың отбасылық әлеуметтенуі: шарттары мен факторлары: Автореф. тәрп. ... социол. ғылымдар канд. – Уфа, 2010. – 25 б.
19. Жалпы білім беретін мекемелерде тірек-қимыл аппараты бұзылған балалар үшін арнайы жағдайлар жасау: әдістемелік жинақ / Жауап. ред. С.В. Алехина // Түз. ред. Е.В. Самсоновой. — М.: МГППУ, 2012. — 20- 64б.

Модуль 5. Технологиялық «Білім беру ұйымдарының педагог қызметкерлерінің ІТ-құзыреттілігін дамыту».

Бұл модульде оқу және тәрбие үдерісінде техникалық, жеке көмекші құралдар қарастырылады.

сабақтың ұзақтығы :

күндізгі режимде – 14 сағат;

онлайн режимде: оқу- 2 сағат, өзіндік оқу -6 сағат.

Модульдің мақсаттары мен міндеттері

- оқу және тәрбие үдерісінде техникалық және жеке көмекші құралдарды қолдануға үйрету.

- ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға, оның ішінде есту қабілеті бұзылған балаларға арналған кохлеарлық имплантациясы бар балаларға

арналған көмекші-техникалық құралдармен таныстыру.2) Краткое содержание модуля

3) Күтілетін нәтижелер

Модуль бойынша курсты аяқтағаннан кейін тыңдаушылар:

- білім беру ұйымының нақты білім беру сатысында оқу және тәрбие үдерісінің сапасын қамтамасыз ету үшін заманауи әдістемелер мен технологияларды, оның ішінде ақпараттық технологияларды қолдануға дайын.

Әдебиет:

1. Голицына И. Н., Половникова Н. Л. Мобильді оқыту білім берудегі жаңа технология ретінде // Білім беру технологиялары және қоғам. 2011. №1. URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/mobilnoe-obuchenie-kak-novaya-tehnologiya-v-obrazovanii>

2. Днепровская Н.В., Янковская Е.А., Шевцова И.А. Смарт білім беру тұжырымдамасының тұжырымдамалық негіздері // Ашық білім. 2015. №6. URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/ponyatiynye-osnovy-kontseptsii-smart-obrazovaniya> (дата обращения: 05.07.2017).

3. Кукульска-Хьюм А. Мобильді оқыту. Аналитикалық жазба. Білім берудегі ақпараттық технологиялар бойынша БҰҰБҒМ институты. URL: <http://iite.unesco.org/pics/publications/ru/files/3214679.pdf>

4. Білім беру ұйымдарында электрондық оқыту жүйесін енгізу әдістемесі. Әдістемелік құрал. Алматы: БҒРИБЖ, 2012-76 б.

5. Структура Мұғалімдердің АКТ құзыреттілігі. БҰҰБҒМ ұсыныстары. 2011 ж. <http://iite.unesco.org/pics/publications/ru/files/3214694.pdf>

6. Ширяй А.В. Smart Education - ақпараттық қоғамның білім беру ортасы: оң және теріс жақтары // Еуразиялық ғалымдар одағы. 2015. № 12-5 (21). <http://library.fa.ru/files/Shiryay.pdf>

7. Электрондық білім: SMART технологияларын пайдалану перспективалары: III Халықаралық ғылыми-практикалық бейнеконференция материалдары (Тюмень қ., 26 қараша 2015 ж.) /Түз ред. С. М. Моор. Тюмень: ТюмГНГУ, 2016. 170 б. <http://www.tyuiu.ru/wp-content/uploads/2015/10/confcdo2015.pdf>

8. Андреев А.А. Қашықтықтан оқытуға кіріспе: оқу-әдістемелік құрал.— М.: ВУ, 2009.

9. Бодрова, И.В. Инклюзивті қашықтықтан білім беру [электрондық ресурс]/ И.В. Бодрова. — Кіру режимі: <http://cyberleninka.ru/article/n/inklyuzivnoe-distantcionnoe-obrazovanie>.

10. Брицкая Е.О. Ерекше қажеттіліктері бар балаларды қашықтықтан оқытудағы дидактикалық эвристика принциптері. [Электрондық ресурс]// Интернет-журнал «Эйдос». – 2014. – №1. <http://eidos.ru/journal/2014/1-03.htm>.

11. Брицкая Е. О. Ерекше қажеттіліктері бар балаларды қашықтықтан оқыту үдерісінде туындайтын мұғалімдердің кәсіби қиындықтары. <http://emissia.org/offline/2014/2190.htm>

12. Вачков И. Мүгедек балаларды қашықтықтан оқыту // мектеп психологы.— Баспа үйі «Первое сентября» - №38, 2008. — 20-22б.

13. Витвицкая Л.А., Студеникина О.В. Инклюзивті білім беруде қашықтықтан оқытуды жүзеге асыру / / БМУ хабаршысы. 2016. №12 (200). URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/realizatsiya-distantsionnogo-obucheniya-v-inklyuzivnom-obrazovanii> (дата обращения: 09.07.2017).
14. Гозман Л.Я., Шестопап Е.Б. XXI ғасырдың табалдырығында қашықтықтан оқыту. М.: «Мысль», 1999. – 368 б.
15. Қашықтықтан оқыту: оқу құралы / Түз. ред. Е.С. Полат. – М.: ВЛАДОС, 2008.
16. Комаров Ю.А. Зияткерлігі сақталған мүгедек балалардың биологиясын қашықтықтан оқыту әдістемесі // Ғылым мен білім пәнаралық зерттеулер. – 2012. – № 1. – 23-26б.
17. Мелешкина М. С. Әлеуметтендіруші фактор ретінде мүмкіндігі шектеулі жандарға білім берудің қашықтықтан оқыту технологиялары // «Концепт» Ғылыми-әдістемелік электрондық журнал. – 2017. – Т. 35. – 95–18 б. – URL: <http://e-koncept.ru/2017/771190.htm>.
19. Михайлина М.Ю. Мүмкіндігі шектеулі балаларға білім беруді әлеуметтік-психологиялық сүйемелдеу // Білім беру үдерісін психологиялық сүйемелдеу: 2007 жылғы 28 наурыздағы Облыстық ғылыми-практикалық конференция материалдары. – Саратов Ғылыми кітап, 2007. – 207-210 б.
20. Қашықтықтан білім беру: мүмкіндігі шектеулі оқушылар туралы мұғалімге / Түз. ред. И.Ю. Левченко, И. В. Евтушенко, И. А. Никольской. — М.: Ұлттық кітап орталығы, 2013. — 336 б.
21. Шахмаев Н.М. Қашықтықтан оқытудың техникалық құралдары. М. – «Знание», 2000. – 276 б.
22. Штурба Т.В. Ерекше қажеттіліктері бар адамдарды қашықтықтан оқытудың педагогикалық негіздері. пед. ғыл.канд. : 13.00.08 : Москва, 2004 210 с. РГБ ОД, 61:05-13/5
23. Хуторской А.В. Бүгінгі таңда сапалы қашықтықтан білім беру мүмкін бе? "Бір жауап" сарапшылар қауымдастығына сұхбат [Электрондық ресурс]// А.В. Хуторской. Жеке сайт – жаратылыс шежіресі; 24.05.2012 ж. – <http://khutorskoy.ru/be/2012/0524/index.htm>

Модуль 6: «Вариативтік».

Осы модульде мазмұн тақырыбын таңдау бойынша курс тыңдаушысы кохлеарлық имплантация операциясынан кейін түзету сабақтарына қатысуда ата-аналарды қашықтықтан оқыту технологиясымен, балалармен түзету-педагогикалық жұмысымен таныса алады.

Модульдің мазмұны педагогикалық қызметкерлердің кәсіби маңызды құзыреттерін және оларды кәсіби көзқарас негізінде қалыптастыру тәсілдерін анықтауға мүмкіндік береді.

сабақтың ұзақтығы (таңдау бойынша) :

күндізгі режимде – 10 сағат;

онлайн режимде: оқу- 5 сағат, өзіндік оқу -3 сағат.

Модульдің мақсаттары мен міндеттері

- тыңдаушылардың рефлексивті дағдыларын қалыптастыру.
- рефлексияның әртүрлі түрлері мен формаларын меңгеруге үйрету.

2) Модульдің қысқаша сипаттамасы

Тыңдаушылардың қиындықтары аймағындағы сұрақтарды талқылау және мәселелерді шешу. Бағдарламаның мазмұнын тыңдаушылардың сапалық құрамына сәйкес және олардың жеке қажеттіліктерін ескере отырып саралау. Қиындықтар аймағындағы сұрақтарды талқылау. Тыңдаушылардың сапалық құрамына және олардың жеке қажеттіліктерін ескеруге сәйкес бағдарлама мазмұнын саралау.

Тұсаукесерге дайындық.

3) Күтілетін нәтижелер

Модуль бойынша курсты аяқтағаннан кейін тыңдаушылар:

- білім берудің цифрлық трансформациясын дамыту шеңберінде алған білімі мен дағдылары негізінде сындарлы рефлексия жасай алады;
- рефлексияның әртүрлі түрлері мен формаларын біледі.

Қосымша әдебиеттер тізімі:

1. Зонтова О. В. "Мен әлемді естимін" есту-сөйлеуді оңалту бағдарламасы ФГУ «СПб НИИ құлақ, тамақ, мұрын және сөйлеу». – 2009.
2. Зонтова О. В. Есту қабілеті бұзылған балалардың есту қабілетін дамыту бойынша әдістемелік ұсыныстар – Санкт-Петербург, КАРО, 2008.
3. Королева И. В. Кохлеарлы имплантациядан кейін саңырау жас балаларда есту және сөйлеуді дамыту. – Санкт-Петербург, КАРО, 2009.
4. Королева И. В. Кохлеарлы имплантация және балалар. – Санкт-Петербург, КАРО, 2009.
5. Королева И. В. Саңырау балалар мен ересектердегі кохлеарлы имплантация. – Санкт-Петербург, КАРО, 2009.
6. Сулейменова Р. А. Ерте даму қызметін ұйымдастыру // перинаталдық неврологияның өзекті мәселелері: республикалық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағы. – Алматы, 2003. (А.К. Жалмухамедамен бірлес.автор.).
7. Сулейменова Р. А. Оңалтудың қосалқы құралдары-шеберхана құру тәжірибесі: әдістемелік ұсынымдар. – Алматы, 2000. (Б. В. Пак, З. Ю. Таратутамен бірлес.автор).
8. Сулейменова Р. А. Арнайы білім берудің негізі ретінде оңалту қызметтері жүйесін дамыту // ҚазҰПУ хабаршысы. Абай., 2008. – № 2 (13). "Арнайы педагогика" сериясы. – А.К. Жалмухамедамен бірлес.автор.).
9. Баймуратова А. Т. Есту қабілеті бұзылған балалардың компьютерлік сауаттылығын арттырудың кепілі ретінде сурдотехникалық құралдармен қамтамасыз ету // Бірыңғай білім беру ақпараттық ортасы: даму мәселелері мен жолдары: VII Халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары. – Омск, 2008

6. Оқу үдерісін ұйымдастыру

1. Біліктілікті арттыру курстары түнгі режимде ұйымдастырылады, Бағдарламаға 1,2-қосымшаға сәйкес оқу-тақырыптық жоспарға сәйкес қашықтықтан оқыту.
2. Күндізгі курстардың ұзақтығы-40, 80 сағат. Күндізгі және қашықтықтан бір апталық курсты ұйымдастырған кезде ОӘЖ-дағы сағат саны екі есеге азаяды.
3. Осы бағдарламаға курстың оқу-тақырыптық жоспарына сәйкес қашықтықтан оқыту режимінде және оқытудың екі кезеңін қамтиды:
қашықтықтан (онлайн) – 40 сағат, дербес (офлайн) -40 сағат.

Білім беру үдерісін күндізгі және қашықтықтан ұйымдастыру кезінде тыңдаушылардың білімін бақылау және бағалау мақсатында өткізіледі: өзіндік жұмыс, жобалық жұмыс, шағын сабақтың (шағын іс-шараның) тұсаукесері, қорытынды тестілеу.

Өз бетінше жұмыс істеуге арналған тапсырмалар, тест тапсырмалары, жобалық жұмыстар мен шағын сабақтар (шағын-іс-шаралар) тақырыптары курстың оқу-әдістемелік кешеніне (бұдан әрі - ОӘК) енгізілген.

Ескерту: Қорытынды тестілеу, өзіндік жұмыс сұрақтары тыңдаушылардың білімін бақылау және бағалау курстарды өту барысында алған білімдері мен қабілеттерін ескере отырып, курстарды өткізу барысында әзірленеді.

Білім беру үдерісі оқытудың интерактивті формалары мен әдістерін қамтиды: дәріс, семинар, тәжірибелік жұмыс, көшпелі тәжірибелік сабақ (бұдан әрі –КТС), тренинг, конференция, дөңгелек үстел, бірлескен мәселелерді шешу, сондай-ақ вебинар, онлайн-форум, онлайн-кеңес беру және курсты қашықтықтан оқу режимінде тыңдаушы үшін өзіндік оқу.

Білім беру үдерісін ұйымдастыру кезінде тыңдаушылардың білімін бақылау және бағалау мақсатында шағын сабақты/жобалық жұмысты қорғау және қорытынды тестілеу жүргізіледі.

7. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету

Курсты оқу-әдістемелік қамтамасыз етуге келесілер кіреді:

- Курс бағдарламасы;
- курсты оқытуда қолданылатын әдістер мен тәсілдердің сипаттамасы;
- теориялық материал (презентациялар, цифрлы ресурстар) ;
- тәжірибелік тапсырмалар (жаттығулар, сұрақтар);
- өзіндік жұмыс бойынша тапсырмалар (бағалау критерийлері);
- курс тыңдаушыларына арналған үлестірме материалдар, түзету сабақтарының бейнеүзінділері;
- қорытынды тестілеу материалдары;
- негізгі әдебиеттер мен зерделеуге арналған қосымша дереккөздер мен ресурстардың тізімі, интернет-ресурстар.

8. Оқу нәтижелерін бағалау

Тыңдаушылардың білімін бақылау және бағалау тыңдаушылардың өзіндік жұмысты, жобалық жұмысты және қорытынды тестілеуді орындауы арқылы жүзеге асырылады.

Ескерту: Қорытынды тестілеу, өзіндік жұмыс сұрақтары тыңдаушылардың білімін бақылау және бағалау курс барысында алған білімдері мен дағдыларын ескере отырып, курстарды өткізу кезінде әзірленеді.

Тыңдаушыларды бағалау критерийлері:

Біліктілікті арттыру курстарынан өту нәтижесінде тыңдаушының қызметі келесі критерийлер бойынша бағалануы мүмкін:

- сабаққа қатысуы;
- тыңдаушылар үшін ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған білім беру ұйымдарында мамандардың ашық сабақтарына қатысу;- помощь воспитателям в организации занятий с детьми в классах;
- мамандармен әңгімелесудің фото жазбаларын жүргізу;
- ерекше білім беру қажеттіліктері бар баланың психологиялық-педагогикалық диагностикасын толыққанды жүргізу;
- бастауыш сынып баласына психологиялық-педагогикалық сипаттаманы дұрыс құрастыру;
- педагогикалық тәжірибені талдау және оны конференцияда тақырыптық баяндамалармен ұсыну;
- болашақ маманның кәсіби маңызды жеке қасиеттерінің қалыптасуын талдау;
- тыңдаушының есептік құжаттамасын уақтылы ресімдеу және тапсыру.

1. Өзіндік жұмыс

Модульдердің мазмұны бойынша өзіндік жұмысты ұйымдастыру тыңдаушылардың белсенді қатысуымен оқытылатын курстың ең маңызды және күрделі тақырыптары бойынша топтық сабақтардың ерекше түрі болып табылатын семинар сабақтарына дайындық ретінде жүргізілетін болады.

Өздік жұмысты орындауға қойылатын талаптар

Тыңдаушының өзіндік жұмысы (СӨЖ) – негізгі және қосымша әдебиеттерді зерделеуді қамтитын тапсырманы өз бетінше орындау.

Берілген тапсырмалар көрсетілген мерзімде және толық көлемде орындалуы тиіс. СӨЖ аудиториядан тыс жұмыс ретінде қарастырылады, оны оқытушы тексереді.

- Тапсырмаларды орындау кезінде білуі тиіс :
- тақырыпты өз бетінше зерделеу, қажет болған жағдайда оқытушымен кеңесу;
  - міндетті және қосымша әдебиеттерді, дәріс материалдарын, интернет көздерін зерделеу, қажетті стратегиялар мен шешімдерді негіздеу үшін оларды талдай білу;
  - тапсырма жеке орындалады;

- тапсырмалар оқытушы белгілеген белгілі бір мерзімде орындалуы керек.

СӨЖ келесі түрде орындалуы мүмкін

№ р/р	СӨЖ тапсырмалары	Жұмыс түрлері	Мазмұны
1	Баяндамалар, рефераттар, гlossарилер	Әдебиеттермен, дәріс материалдарымен өзіндік жұмыс	Реферат - сыни шолу немесе тақырыпты 5-6 бетте ұсыну, мәселенің мәнін ашып, мүмкіндігінше ақпараттандырып, өз тұжырымдарын қамтуы керек. Баяндама-тақырыптың негізгі ережелерінің қысқаша мазмұны. Гlossарий-берілген тақырып бойынша ұғымдар мен терминдердің сөздігі
2	Схеманы құру, ақпаратты талдау, проблемалық жағдайды шешу	Бастапқы дерек көздермен танысу, алынған ақпаратты, нақты жағдайды талдай білу, практикалық тәжірибеге тарту	Практикалық жағдайды егжей-тегжейлі негізінде талдау және оны шешу жолын әзірлеу Қорытынды есеп түріндегі талдау нәтижелері. Интеллект картасы түрінде схема құру
3	Статистикалық ақпаратты талдау	Ресми материалдар, бастапқы көздер негізінде таныстыру, ақпараттық - талдамалық жұмыс	Талдау, нәтижелер есебі, негізгі мәселелерді тақырыпты, проблемаларды шешу мен дамытудың болашақтағы ұсыныстарын зерттеу, талдау барысында алынған деректердің жазбаша немесе ауызша сипаттамасы

Өзіндік жұмысты бағалау критерийлері

1. "өте жақсы" бағалау: тақырып ашылды, кем дегенде 5 заманауи дереккөз пайдаланылды (соңғы 5 жылда жарияланған), тақырып бойынша зерттеулерге аналитикалық шолу жасалды, жалпылау мен қорытынды жасалды; 2. "жақсы" бағалау: тақырып жалпы ашылды, кем дегенде 3 заманауи дереккөз пайдаланылды (соңғы 5 жылда жарияланған), тақырып бойынша зерттеулерге аналитикалық шолу жасалды;

3. "қанағаттанарлық" бағалау: тақырып ішінара ашылды, 1-ден аз заманауи дереккөз пайдаланылды (соңғы 5 жылда), қорытындылар жоқ;

4. "қанағаттанарлықсыз" деген баға: тақырып ашылмаған; хабарламаның мазмұны мәлімделген тақырыпқа сәйкес келмейді, басқа авторлардың жұмыстарын сілтемелерсіз пайдаланған.

Ақпаратты талдауға, проблемалық жағдайды, статистикалық ақпаратты шешуге арналған тапсырмалар:

1. "өте жақсы" бағалау: тапсырма толығымен орындалды, терминологиялық және логикалық қателерсіз (1-2 дәлсіздікке жол беріледі); ұсынылған мәселе бойынша өзіндік ұстаным ұсынылды және толығымен ғылыми негізделген; мәселені шешу ұсынылды;

2. "жақсы" бағалау: тапсырма толығымен орындалды, жеке терминологиялық немесе логикалық қателіктермен (1-2 қате); ұсынылған мәселе бойынша өз ұстанымы ғылыми негізде негізделген және ұсынылған; мәселені шешу берілген.

3. "қанағаттанарлық" бағалау: тапсырма ішінара орындалды (50% - дан аз) немесе терминологиялық немесе логикалық қателіктермен (3-4 қате); ұсынылған мәселе бойынша ғылыми негіздемесіз өзіндік ұстаным ұсынылған; мәселені шешу ішінара ұсынылған немесе жоқ;

4. "қанағаттанарлықсыз" бағалау: тапсырма орындалмады (50% - дан аз) немесе 5 немесе одан да көп терминологиялық немесе логикалық қателерді қамтиды; ұсынылған мәселе бойынша өзіндік ұстаным жоқ.

2. Жобаның құрылымы

Бір жобалық тақырыпта 4-5 тыңдаушыдан тұратын топ жұмыс істейді. Әр топ ұсынылған тақырып бойынша жоба дайындайды. Жоба келесі құрылымдық элементтерден тұрады:

1) Титулдық парағы (ұйымның атауы, Т. А. Ә. әзірлеуші(лер), жыл, қала көрсетіледі).

2) Мазмұны (кіріспе, негізгі бөлім, қорытынды, қосымша).

3) Кіріспе (таңдалған тақырыптың өзектілігі, жұмыстың мақсаты мен міндеттері, пайдаланылған дереккөздер, негізгі мәселенің тұжырымы мен қысқаша сипаттамасы ашылады).

4) Негізгі бөлім (кіріспеде қойылған мәселе ашылады, қолданыстағы тиімді тәжірибе мен дереккөз материалдарымен оны шешу жолдары қадағаланады, дәлелді ұстанымды қамтып көрсетеді, сипаттайды).

5) Қорытынды (жобаның алға қойған мақсаты мен міндеттеріне сәйкес зерттеудің негізгі қорытындылары шығарылады, жалпыланған қорытындылар жасалады немесе зерттеу нәтижелерін нақты пайдалану бойынша практикалық ұсыныстар беріледі).

6) Пайдаланылған дереккөздердің тізімі.

7) Қосымшалар (қажет болған жағдайда).

8) Слайд түріндегі презентация (жақсырақ).

Жобаны бағалау критерийлері

1) Теориялық және практикалық сабақтың көлемі.

2) Тақырыптың жаңалығы мен өзектілігі.

3) Шығармашылық.

4) Нақты мәселелерді шешу үшін білімді қолдана білу.

5) Жобаның мазмұнын қисынды, барабар ашу.

Жобаны бағалау критерийлері

1.1. Мәселе

Мәселені түсінеді	1 балл
Мәселені таңдауды түсіндіреді	2 балл
Жағдайды талдау негізінде қайшылықты атады	3 балл
Мәселенің пайда болу себептерін атады	4 балл
Мәселені тұжырымдап, оның себептерін талдады	5 балл

1.2. Мақсат қою

Мақсатты тұжырымдайды және түсінеді	1 балл
Міндеттер мақсатқа сай келеді	2 балл
Мақсатқа жетудің жолын ұсынды	3 балл
Мәселені шешу жолдарын ұсынды	4 балл
Стратегияны ұсынды	5 балл

1.3. Жоспарлау

Жоба жұмыс туралы айтып берді	1 балл
Әрекеттердің бірізділігін анықтады	2 балл
Қадамдарды ұсынды және кейбір ресурстарды көрсетті	3 балл
Ресурстарды негіздеді	4 балл
Ағымдағы бақылауды жоспарлады	5 балл

1.4. Нәтижені бағалау

Күтілетін нәтижемен салыстырды	1 балл
Жобаның мәнге сәйкестігі туралы қорытынды жасады	2 балл

Нәтижені бағалау критерийлерін ұсынды	3 балл
Критерийлерге сәйкестігі бағаланды	4 балл
Критерийлер жүйесін ұсынды	5 балл

1.5. Алынған нәтижелердің мәні

Күтілетін нәтижені сипаттады	1 балл
Жобаның қалай қолданылатынын айтты	2 балл
Жобаны пайдалану саласындағы мәселені негіздеді	3 балл
Мәселені пайдалану бойынша ұсыныстар берді	4 балл
Жобаны жылжытуды жоспарлады немесе қолдану шекараларын көрсетті	5 балл

Жоба бойынша ең жоғары балл саны 25 балл

Жұмыс үшін балл қосындысы дәстүрлі бағалау нормаларына аударуды келесі схема бойынша жүзеге асыруды ұсынамыз:

- «5»(өте жақсы) бағасы 85% және одан жоғары балл қосындысына қойылады. «Тақырып жаңашылдық элементтерімен ұсынылған ».

- «4»(жақсы) бағасы 71% - дан 84% - ға дейінгі балл қосындысына сәйкес келеді. «Тақырып толығымен ашылды».

- «3» бағасы 50% - дан 70% - ға дейін. «Тақырып нашар ашылды».

- «2» бағасы кем дегенде 50% сәйкес. «Тақырып ашылды».

Презентация ұзақтығы: 5-7 мин.

Жоба келесі құрылымдық элементтерден тұрады:

1) Титулдық парағы (ұйымның атауы, Т. А. Ә. әзірлеуші(лер), жыл, қала көрсетіледі).

2) Мазмұны (кіріспе, негізгі бөлім, қорытынды, қосымша).

3) Кіріспе (тандалған тақырыптың өзектілігі, жұмыстың мақсаты мен міндеті, пайдаланылатын дереккөздер, негізгі мәселенің тұжырымы мен қысқаша сипаттамасы беріледі).

4) Негізгі бөлім (кіріспеде қойылған мәселе ашылады, қолданыстағы тиімді тәжірибе мен дереккөз материалдарымен оны шешу жолдары қадағаланады, дәлелді ұстанымды қамтып көрсетеді, оған әртүрлі көзқарастар сипатталады және оларға автордың қатынасы көрсетіледі).

5) Қорытынды (жобаның алға қойған мақсаты мен міндеттеріне сәйкес зерттеудің негізгі қорытындылары шығарылады, жалпыланған қорытындылар жасалады немесе зерттеу нәтижелерін нақты пайдалану бойынша практикалық ұсыныстар беріледі).

6) Пайдаланылған дереккөздердің тізімі.

7) Қосымшалар (қажет болған жағдайда).

8) Слайд түріндегі презентация

3. Қорытынды аттестаттау тестілеу түрінде өтеді. Сұрақтардың жалпы саны – 25. Қорытынды тестілеуден өту және біліктілікті арттыру курсы аяқтау үшін дұрыс жауаптардың 70% және одан жоғары балл жинау қажет. Шекті деңгей-17 балл. Әрбір дұрыс жауап үшін 1 балл беріледі.

9. Курстан кейінгі сүйемелдеу

Курстан кейінгі сүйемелдеу келесі арқылы жүзеге асырылады:

- 1) лектордың диагностика мәселелері бойынша онлайн консультациялар өткізуі, логопедтік массажды қолдану; онлайн іс-шаралар, әр түрлі байланыс құралдарын қолдану арқылы әдістемелік десанттар(электронды пошта, мессенджерлер, әлеуметтік желілер (Facebook, WhatsApp және т.б.);
- 2) логопед-мұғалімдерді аттестаттауға дайындау кезінде әдістемелік көмекті жүзеге асыру;
- 3) логопедтік практика мәселелері бойынша конференцияларға, семинарларға, вебинарларға, дөңгелек үстелдерге қатысуға тарту;
- 4) облыстық, республикалық басылымдарда, БАҚ-та мақалалар жариялау (мүмкін бірлескен авторлықта).

10. Инновациялық технологиялар мен әдістерді қолдана отырып, ОӘТ-да қарастырылған тақырыптар бойынша курсты оқитын оқытушының әдістемелік ұсыныстары.

ОӘТ көзделген тренингтерді өткізу бойынша ұсынымдар.

Курс тыңдаушыларына арналған тренингтің мақсаты: БА курс тыңдаушыларының кәсіби құзыреттілігін қалыптастыру.

Міндеттері:

- өзін және басқа адамдарды барабар және толық тану қабілетін дамыту;
- жеке қасиеттер мен дағдыларды диагностикалау және түзету, нақты және өнімді әрекеттерге кедергі келтіретін кедергілерді жою;
- тұлғааралық өзара әрекеттесудің жеке әдістерін, оның тиімділігін арттыру үшін зерделеу;
- коммуникативті икемділік пен дағдыларды игеру;
- қақтығыстардағы сындарлы мінез-құлық тактикасы мен стратегияларын меңгеру;
- кәсіби маңызды қасиеттер мен дағдыларды қалыптастыру.

Тренинг әдістері:

- тұрақты топтың болуы және оның белгілі бір кеңістіктік ұйымы;
- топтық жұмыстың бірқатар принциптері мен ережелерін міндетті түрде сақтау;
- қатысушыларды психологиялық қолдауға бағдарлау;
- көңіл көтеру, мейірімділік, қарым-қатынас еркіндігі атмосферасы.

Тренингті ұйымдастыруға қойылатын талаптар

Топ мөлшері: топтағы тыңдаушылардың оңтайлы саны-10-15 адам. **Тренингтің ұзақтығы мыналарға байланысты:**

- мақсаттар (мысалы, егер сіз айтарлықтай нәтижеге қол жеткізгіңіз келсе, тренингтің ұзақтығы кемінде 3 күн болуы керек);
- курс оқытушысының мүмкіндіктері.

Ұсыныс ретінде курстардағы әр сабақтың ұзақтығы 35-45 минуттан бір 10 минуттық үзіліспен ең көбі 3 сағатқа дейін болуы керек екенін атап өтуге болады

Орын жайы: тренингтік жұмыс үшін үй-жайларды таңдау сияқты ұйымдастырушылық сәт ескеріледі.

Сабақтарға арналған үй-жай жеткілікті дәрежеде дыбыс оқшауланған болуы және жұмыста кездейсоқ бөгде араласудың және кедергілердің болмауын қамтамасыз ететін жерде орналасуы тиіс.

ОӘТ көзделген дөңгелек үстел, конференция өткізу бойынша ұсынымдар
Дөңгелек үстелді өткізу рәсімі.

1. Дөңгелек үстел тақырыбын анықтау.
2. Сөз сөйлеу үшін топтарға тақырыптарды бөлу;
3. Баяндаманың мазмұны бойынша кеңес беру;
4. Баяндама дайындау;
5. Конференция өткізу;
6. Конференцияны қорытындылау.

Дөңгелек үстелдің жетекшісі болып оқытушы (курс кураторлары) тағайындалады. Дөңгелек үстелді өткізуге курс тыңдаушыларының өздері жауапты бола алады.

Сөз сөйлеуге дайындау.

Бұл сұрақтарға Баяндамашының сөз сөйлеуге дайындалу кезінде өзінің жауап бергені пайдалы.

1. Сөз сөйлеудің МАҚСАТЫ қандай?
  - тыңдаушыларға бір нәрсе туралы мәлімдеу;
  - тыңдаушыларға бір нәрсені түсіндіру;
  - тыңдаушылармен бірге бір нәрсені (мәселені, шешімді, жағдайды және т. б.) талқылау;
  - тыңдаушылардан кеңес сұрау.

2. Аудитория қандай?

- кәсіби қызметтің осы саласындағы әріптестеріне, мамандарына;
- кәсіби қызметтің әртүрлі салаларындағы әріптестерге.

3. Сөйлеуші ОБЪЕКТ қандай ("ядро"бола ала ма)?

- кез келген модель (жоба);
- бір нәрсені өзгерту динамикасы;
- типтік қателер;
- болжамдар;
- шолу, салыстырмалы талдау;

мәселені қою, гипотеза.

Баяндама берілген тізімдегі бірнеше тармаққа қатысты болуы мүмкін.

4. Баяндаманың ӨЗЕКТІЛІГІ қандай?

Неліктен бұл туралы бүгін айту керек?

Неліктен Әріптестер мұны тыңдауы керек?

5. Тақырыптың ЖАҢАШЫЛДЫҒЫ неде?

6. Автор сөйлеудің жоспарын (ҚҰРЫЛЫМЫ мен ЛОГИКАСЫН) жасады ма?

7. Көрсетілім материалдары:

- иллюстрациялық материал (қағаз тасымалдаушы);

- мультимедиялық тұсаукесер (электронды тасымалдаушы).

Дөңгелек үстелдің барлық қатысушылары басқа қатысушылардың пікірлері туралы емес, талқыланатын мәселе бойынша пікір білдіреді.

Талқылаудың барлық қатысушылары тең құқылы; ешкімнің өз қалауы мен шешімдерін күшпен таңуға құқығы жоқ.

ОӘЖ-да көзделген көшпелі тәжірибелік сабақтарды (КТС) өткізу және ресімдеу бойынша ұсынымдар.

Көшпелі тәжірибелік сабақтар ақпаратты сапалы игеріп қана қоймай, оны өз өміріңізде және жұмысыңызда қолдануға мүмкіндік береді.

КТС түрлері:

- оқу экскурсиялары;

- жаяу серуендеулер;

- экспедициялар;

- жергілікті жердегі тәжірибелік сабақтар;

Көшпелі сабақты дайындау және өткізу

Сабақты алдын ала дайындау мыналарды қамтиды:

1) сабақтың тақырыбы мен мазмұнын анықтау;

2) сабақтың өткізу орнын анықтау;

3) курс (тапсырма) тыңдаушыларының нақты практикалық жұмысын әзірлеу және сабақ орнына дейін оңтайлы жол жүру жолын анықтау үшін оқытушының (курс кураторының) болжамды сабақ орнына шығуы;

4) көшпелі сабақ өткізуге білім беру ұйымы директоры бұйрығының жобасын ресімдеу.

Курс тыңдаушыларын көшпелі сабаққа алдын ала дайындау:

- сабақты өткізу орны туралы айту;

- оқу тапсырмаларының мазмұнын баяндау;

- тапсырмаларды орындау түрлерін талқылау;

- киім үлгісін, сабақ уақытын, балалардың педагогпен кездесу орнын және сабақтың аяқталуын талқылау.

Көшпелі сабақты өткізу және қорытындылау:

- сабақтың өту барысында курс тыңдаушыларына «шығармашылық еркіндік» беруге тырысу қажет, оларға КТС алған білімдері мен дағдыларын барынша пайдалануға мүмкіндік беру керек.

Бағдарламада қарастырылған тақырыптар бойынша жобалық жұмысты орындау бойынша ұсыныстар.

Жобаны құру және іске асыру жұмыстың аяқталған циклі болып табылады.

Жобалау циклінің кезеңдері

1. Ақпаратты іздеу, жинау және талдау
2. Жобаны жоспарлау
3. Жоба орындаушыларын анықтау
4. Жобалық ұсыныстарды тұжырымдау
5. Жобаны әзірлеу
6. Жобаны жүзеге асыру
7. Жобаны аяқтау
8. Жоба нәтижелерін бағалау

Жобаны әзірлеу келесі негізгі кезеңдерді қамтиды:

1. Тақырыпты таңдау және оның өзектілігін негіздеу.
2. Библиография жасау, нормативтік құжаттармен және жобалық жұмыс тақырыбына қатысты басқа көздермен танысу.
3. Нақты материалды жинау.
4. Алынған ақпаратты өңдеу және талдау.
5. Проблемалық жағдайды анықтау.
6. Жобаның мақсатын анықтау.
7. Міндеттер мен күтілетін нәтижелерді анықтау.
8. Уақыт бойынша бөлінген нақты іс-қимыл жоспарын қалыптастыру.
9. Іс-қимыл жоспарын жүзеге асыру.
10. Қорытындыларды тұжырымдау, бағалау және ұсыныстар әзірлеу.

1-қосымша
«Ерекше білім беру қажеттіліктері бар
балаларды инклюзивті оқытудың
ұйымдастырушылық-педагогикалық
шарттары» педагогтердің біліктілігін
арттыру курсының
білім беру бағдарламасына

Күндізгі оқу курсының оқу-тақырыптық жоспары

	жағдайларына бейімделуін психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу								
	Модуль 4. Мазмұндық	16		12	4	4		8	44
4.1.	Қазіргі кезеңде Қазақстанда және шетелде инклюзивті білім беру	2				2		2	6
4.2.	Инклюзивті оқыту жағдайындағы арнайы білім беру шарттары мен ерекше білім беру қажеттіліктері: құрылымы, жалпы сипаттамасы.	2				2			4
4.3.	Кешенді психологиялық-медициналық-педагогикалық көмектің негізінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды ерте анықтау				2			2	4
4.4.	Инклюзивті үдерісті жүзеге асырудағы психологиялық-медициналық-педагогикалық консилиумның рөлі	2			2				4
4.5.	Инклюзивті практикада ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушылар үшін бейімделген негізгі білім беру бағдарламасын әзірлеу және іске асыру.	2		2					4
4.6.	Инклюзивті сыныпта оқыту әдістері мен тәсілдері	2		2					4
4.7.	Балалар мен жасөспірімдерді үйде оқытудың ұйымдастырушылық-педагогикалық негіздері			2					2
4.8.	Инклюзивті оқыту жүйесінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың психологиялық әдістермен түзету жұмысы.	2		2					4
4.9.	Ерекше қажеттіліктері бар балаларды білім беру кеңістігіне қосу шарты ретінде кедергісіз орта құру			2				2	4
4.10.	Инклюзивті білім берудегі тьютор және ассистент (көмекші)			2				2	4

4.11	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларды әлеуметтік бейімдеу үдерісі	2								2
4.12	<u>Ата-ананың жұмысы: инклюзивті білім беру жағдайында оқу және тәрбие үдерісі кезінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар баланы қалай қолдау керек</u>	2								2
	Модуль 5. Технологиялық	2						12		14
5.1.	Оқу және тәрбие үдерісінде техникалық және жеке көмекші құралдарды қолдану.	2						6		8
5.2.	Білім беру мазмұнын жаңарту жағдайындағы педагогтердің АКТ-құзыреттілігі							6		6
	Модуль 6. Вариативтік		6						4	10
6.1	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен түзету-дамыту жұмысы		2							2
6.2	Ата-аналарды түзету сабақтарына қатысуға қашықтықтан оқыту технологиясы		2							2
6.3.	Шағын сабақты тестілеуге және таныстыруға дайындық (жобаны қорғау).		2							2
4.4	Жлбаны қорғау								4	4
	Всеґо:	26	6	14	4	4	2	12	12	80

Ескерту: 1 академиялық сағат-45 минут.

1-қосымша
«Ерекше білім беру қажеттіліктері бар
балаларды инклюзивті оқытудың
ұйымдастырушылық-педагогикалық
шарттары» педагогтердің біліктілігін
арттыру курсының
білім беру бағдарламасына

Қашықтықтан оқыту курсының оқу-тақырыптық жоспары

№	Сабақтың тақырыбы	Қашықтықтан оқыту					Өзіндік оқу	Барлы ғы
		Онлайн	СӨ Ж	Вебинар	Онлайн -форум	Онлайн -кеңес беру	Тыңдаушы ның өзіндік оқуы	
	Модуль 1. Нормативтік-құқықтық модуль	1	2				2	5
1.1	Білім беру ұйымдарында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды инклюзивті оқытудың ұйымдастырушылық-педагогикалық жағдайларының нормативтік-құқықтық базасы.	1	2				2	5
	Модуль 2. Басқарушылық	2		1				3
2.1	Білім беру ұйымдарында инклюзивті мәдениетті құру.	2						2

2.2	Білім беру ұйымы шеңберінде педагог қызметкерлердің инклюзивті құзыреттіліктерін қалыптастыру ерекшеліктері.			1				1
	3 Модуль. Психологиялық -педагогикалық	5			2		6	13
3.1	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың дамуының психологиялық-педагогикалық ерекшеліктері (есту, көру, НОДА , интеллект, психикалық даму бөгелісі, аутизмі бар балалар)	3			2		2	7
3.2	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың психологиялық-педагогикалық диагностикасы	1					2	3
3.3	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың инклюзивті оқыту жағдайларына бейімделуін психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу	1					2	3
	4 Модуль. Мазмұндық	9	6	4	1		23	43
4.1	Қазіргі кезеңде Қазақстанда және шетелде инклюзивті білім беру	1	1				2	4
4.2	Инклюзивті оқыту жағдайындағы арнайы білім беру шарттары мен ерекше білім беру қажеттіліктері: құрылымы, жалпы сипаттамасы.		1				2	3
4.3	Кешенді психологиялық-медициналық-педагогикалық көмектің негізінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды ерте анықтау		1				2	3
4.4	Инклюзивті үдерісті жүзеге асырудағы психологиялық-медициналық-педагогикалық консилиумның рөлі	1					2	3
4.5	Инклюзивті практикада ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушылар үшін	1			1		1	3

	бейімделген негізгі білім беру бағдарламасын әзірлеу және іске асыру.							
4.6	Инклюзивті сыныпта оқыту әдістері мен тәсілдері	1	1				2	4
4.7	Балалар мен жасөспірімдерді үйде оқытудың ұйымдастырушылық-педагогикалық негіздері	1					2	3
4.8	Инклюзивті оқыту жүйесінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың психологиялық әдістермен түзету жұмысы.	1		2			2	5
4.9	Ерекше қажеттіліктері бар балаларды білім беру кеңістігіне қосу шарты ретінде кедергісіз орта құру						2	2
4.10	Инклюзивті білім берудегі тьютор және ассистент (көмекші)	2	1	2			2	7
4.11	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларды әлеуметтік бейімдеу үдерісі		1				2	3
4.12	Ата-ананың жұмысы: инклюзивті білім беру жағдайында оқу және тәрбие үдерісі кезінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар баланы қалай қолдау керек	1					2	3
	5 Модуль. Технологиялық		2				6	8
5.1	Оқу және тәрбие үдерісінде техникалық және жеке көмекші құралдарды қолдану.		2				4	6
5.2	Білім беру мазмұнын жаңарту жағдайындағы педагогтердің АКТ-құзыреттілігі						2	2
	6 Модуль. Вариативтік	3				2	3	8
6.1	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен түзету-дамыту жұмысы	2					1	3

6.2	Ата-аналарды түзету сабақтарына қатысуға қашықтықтан оқыту технологиясы	1					1	2
6.3	Шағын сабақты тестілеуге және таныстыруға дайындық (жобаны қорғау						2	1
Вариативті модуль бойынша онлайн кеңес беру						2		2
Барлығы:		20	10	5	3	2	40	80

Ескерту: 1 академиялық сағат-45 минут.

Кіріс және қорытынды бақылаудың тест тапсырмалары

Модуль	Тест тапсырмалары
Нормативтік-құқықтық модуль	<p>1. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың құқықтарын қорғауға қатысты Қазақстанның мемлекеттік саясаты мыналарға бағытталған:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Әлеуметтік және құқықтық кепілдіктерді қамтамасыз ету арқылы балалардың өмір сүру сапасын жақсарту; в) Балалардың құқықтарын қорғау және мүдделерін қорғау саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасын жетілдіру; с) қиын өмірлік жағдайдағы балалардың құқықтарын қорғау үшін кешенді іс-шаралар жүйесін қалыптастыру; д) жеке ерекшеліктеріне қарамастан, барлығына білім беру құқығын қамтамасыз ету. <p>2. "Мүмкіндігі шектеулі балаларға психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациялық көмек көрсету және тексеру" мемлекеттік көрсетілетін қызмет стандартына сәйкес бастапқы психологиялық-медициналық-педагогикалық тексеру мен консультация беруге уақыт бөлінеді:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 30 минут; в) 1 (бір) сағат; с) 2 (екі) сағат; д) бір апта <p>3. "Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік медициналық-педагогикалық түзету арқылы қолдау туралы" заң мыналарға бағытталған:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) дамуында кемістігі бар балаларға көмек көрсетудің тиімді жүйесін құру, оларды тәрбиелеуге, оқытуға, еңбек және кәсіптік даярлауға байланысты проблемаларды шешу, балалар мүгедектігінің алдын алу; в) балалардың құқықтары мен заңды мүдделерін қамтамасыз ету, оларды кемсітуге жол бермеу; балалардың құқықтары мен заңды мүдделерінің негізгі кепілдіктерін нығайту, сондай-ақ бұзушылықтар жағдайында олардың құқықтарын қалпына келтіру; с) қиын өмірлік жағдайдағы адамдар (отбасылар) үшін арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету; д) ерекше білім беру қажеттіліктері бар қамтылмаған адамдар үшін білімге қолжетімділікті қамтамасыз ету және жақсарту. <p>4. Инклюзивті білім беру саясаты, барлығына білім беру қандай халықаралық құжатта жарияланды?</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Саламанкский декларациясы;

	<p>в) Мүгедектердің құқықтары туралы декларация; с) Адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясы; д) Бала құқықтары туралы конвенция .</p> <p>5. Қандай құжат мигрант балалардың, босқын балалардың, оралмандар отбасыларынан шыққан балалардың, ұлттық азшылықтардың негізгі құқықтары мен мүдделерін іске асыру жөніндегі қатынастарды реттейді</p> <p>а) Бала құқықтары туралы конвенция; в) "ҚР-дағы бала құқықтары туралы" ҚР Заңы; с) Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысушы мемлекеттердің еңбекші-мигранттары мен олардың отбасы мүшелерінің құқықтық мәртебесі туралы Конвенция; д) «Қазақстан Республикасының азаматтығы туралы» 1991 жылғы 20 желтоқсандағы № 1017-ХІІ ҚР Заңы (04.07.2014 ж. жағдай бойынша өзгертулер мен толықтырулармен).</p>
<p>Психологиялық –педагогикалық модуль</p>	<p>1. Білім беру ұйымы ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді жүзеге асырады;</p> <p>а) мектеп әкімшілігі; в) мектептің психологиялық - медициналық-педагогикалық консилиумы; с) мектеп психологы д) білім (бөлімі) басқармасы.</p> <p>2. Берілген жауаптардың ішінен дұрыс жауапты таңдаңыз.</p> <p>ПДБ-ның бұл түрінің негізгі себебі психикалық дамуға қолайсыз жағдайлар болып табылады, балаларда ОЖЖ, соматикалық саланың жұмыс істеуі жағынан ауытқулар жоқ.</p> <p>а) ПДБ-ның соматогендік шығу тегі; б) ПДБ-ның церебро-органикалық генезі; с) ПДБ-ның психогендік шығу тегі; д) ПДБ-ның конституциялық шығу тегі.</p> <p>3. Есту қабілеті нашар балаларды оқытуда ауызша сөйлеу ..... байланыс құралы болып табылады</p> <p>а) Негізгі; б) Көмекші; с) Басты; д) Екінші кезектегі.</p> <p>4. Пожизненное нарушение развития, которое влияет на коммуникацию и отношения с другими людьми, а также</p>

	<p>на восприятие и понимание окружающего мира называется</p> <p>Басқа адамдармен қарым-қатынасқа, сонымен қатар қоршаған әлемді қабылдау және түсінуге қарым-қатынасына әсер ететін, өмір бойы дамудың бұзылуы деп аталады.</p> <p>a) Аутизмом; b) ақыл-ой кемістігі; c) педагогикалық немқұрайлылық; d) психикалық дамудың кешігуі.</p> <p>5. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар баланы оқыту бағдарламасын анықтайды және ұсынады :</p> <p>a) психологиялық-медициналық-педагогикалық консультация; b) жалпы білім беретін және арнайы мектеп; c) білім департаментінің өкілі; d) психологиялық-педагогикалық түзету кабинеті.</p>
<p>Мазмұндық модуль</p>	<p>1. Психикалық дамуы бөгелген балаларда (ПДБ)</p> <p>a) дамудағы ауытқуларды түзетуге және білімдегі олқылықтарды жоюға қарай жалпы білім беру бағдарламасы бойынша оқытуға көшу мүмкіндігі сақталады; b) дамудағы ауытқуларды түзетуге және білімдегі олқылықтарды жоюға қарай жалпы білім беру бағдарламасы бойынша оқытуға көшу мүмкіндігі сақталмайды; c) тек арнайы мектепте оқу мүмкіндігі бар ; d) ПДБ бар балаларға арналған бағдарлама бойынша тек бастапқы буында оқу мүмкіндігі бар.</p> <p>2. Түзете-дамыта оқыту принциптерін белгілеңіз:</p> <p>a) профилактикалық және дамытушылық міндеттердің жүйелілік принципі; b) педагогикалық үдерістің гуманистік бағытының принципі; c) дамуды диагностикалау мен түзетудің бірлігі принципі; d) дамытушылық оқыту принципі.</p> <p>3. Педагогикадағы "түзету" термині нені білдіреді?</p> <p>a) дамудағы бұзушылықтарды түзетуге, еңсеруге, әлсіретуге бағытталған педагогикалық және емдік іс-шаралар жүйесі; b) даму бұзылыстарын түзетуге бағытталған дене функцияларын қайта құру процесі;</p>

- c) мүмкіндігі шектеулі жандарды әртүрлі қолжетімді қызмет түрлеріне дайындауға арналған педагогикалық іс-шаралар жүйесі;
- d) оқу проблемалары бар балаларды оқыту үдерісін жеңілдететін әртүрлі әдістер мен тәсілдер жүйесі.
4. Инклюзивті үдерісінде ата-аналардың рөлін анықтаңыз:
- a) ата-аналар-материалдық ресурстардың көзі;
- b) оқытушы үшін ата-аналар қосымша қиындықтардың көзі болып табылады, олар "өз орнын" білуі керек, тек инклюзивті үдерісте баланы бақылай алады;
- c) ата-аналар мектептің одақтасы, оларды әртүрлі бағдарламаларға, баланы психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуге тарту керек;
- d) ата – аналар-мұғалімдердің одақтастары, мамандардың әсер ету объектісі.
5. Үлгермеген баланың ата-анасы мұғалімнен оған мейірбандықпен қарауды сұрайды. Мұғалімге не істеу керек?
- a) ата-ананың тілегіне орынап, балаға қойылатын талаптарды азайту;
- b) ата-аналарға олардың өтініші орындау мүмкін еместігін қатал, нақты түсіндіру;
- c) ата-аналардың өздері балаға көмек беруі мен көңіл бөлуіне кеңес беру;
- d) ата-аналарды ПМПК мамандарынан баланың үлгермеу себебін анықтау қажет екеніне көндіру.
6. Бұзылған немесе дамымаған функцияларды өтеу, теңестіру, дамыту, бұзылғандарды ауыстыру үшін сақталған функцияларды қайта құру; оқыту мен тәрбиелеуде әлеуметтік бейімделу мен интеграцияға ықпал ететін іс-әрекет пен мінез-құлық әдістерін игеру деп аталады
- a) өтем;
- b) түзету;
- c) бейімделу;
- d) оңалту.
7. Балаға жоғалған оқу дағдыларын, танымдық дағдыларды қалпына келтіру үшін қандай оңалту қажет:
- a) медициналық;
- b) психологиялық;
- c) педагогикалық;
- d) тәрбиелік;

8. Баланың өз бетінше немесе ересек адамның көмегімен қол жеткізе алатын білімі, меңгеруі мен дағдылар деңгейі қалай аталады?

- a) жақын даму аймағы;
- b) тапшылықты дамыту;
- c) өзекті даму аймағы;
- d) шешілетін міндеттердің қиындық деңгейі.

9. Инклюзивті білім беру саясатын ұстанатын мектептің белгілерін көрсетіңіз

- a) адамдарға және олардың өмір салтына құрмет көрсуге баулу;
- b) барлық балаларды оқытудың бірыңғай оқу жоспарымен және бірыңғай тәсілімен шектеу;
- c) әртүрлі бейіндегі мамандардың ынтымақтастығы, оқытуды даралау және саралау көзделеді;
- d) мектептің архитектуралық қол жетімділігі бар.

10. Қай жауап мүмкіндігі шектеулі балаларды оқыту үдерісінің дәйектілігін дұрыс көрсетеді?

- a) қабылдау, түсіну, бекіту, қолдану;
- b) қабылдау, бекіту, оқыту, қолдану;
- c) оқыту, үйрену, бекіту, қолдану;
- d) білімді жинақтау, дағдыларды дамыту, дағдыларды қалыптастыру, тәжірибеде қолдану.

11. Психологиялық-медициналық-педагогикалық кеңестің (ПМПК) негізгі қызметі :

- a) баланың ауруын емдеу;
- b) дамуында ауытқулары бар балаларды оңалту;
- c) диагностикалық-кеңестік қызмет;
- d) барлық жауаптар дұрыс.

12. Дамуында кемістігі бар балалардың қай санаты үшін түзету жұмысының жетекші бағыты кеңестіктік бағдарлауды оқыту болып табылады?

- a) көру қабілеті бұзылған балалар;
- b) орташа интеллект бұзылыстары бар балалар;
- c) психикалық дамуы бөгелген балалар;
- d) есту қабілеті бұзылған балалар.

13. Психикалық дамуы бөгелген балаларды түзету-дамытушылық оқытудың алғашқы кезеңдерінде мұғалім мыналарға баса назар аударуы керек:

- a) қоршаған шындық туралы түсініктерді байыту;
- b) ауызша және жазбаша сөйлеуді дамыту;
- c) кәсіптік-еңбек оқыту;
- d) қоғамдағы мінез-құлық дағдыларын дамыту.

14. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар –

	<p>a) қоғамда әлеуметтік бейімделу қиындықтары бар (жетім балалар, девиантты мінез-құлқы бар, әлеуметтік-экономикалық және әлеуметтік-психологиялық жағдайы төмен отбасылардан шыққан жәбірленуші балалар);</p> <p>b) денсаулығына байланысты білім алуда тұрақты немесе уақытша қиындықтарға тап болған, арнаулы, жалпы білім беретін оқу бағдарламалары мен қосымша білім берудің білім беру бағдарламаларына мұқтаж адамдар;</p> <p>c) белгіленген тәртіппен расталған туа біткен, тұқым қуалайтын, жүре пайда болған ауруларға немесе жарақаттардың салдарына байланысты тыныс-тіршілігін шектейтін физикалық және (немесе) психикалық кемістіктері бар;</p> <p>d) ерте араласу және әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзету қолдауын көрсету болмаған кезде физикалық және (немесе) психикалық дамудың артта қалу ықтималдығы жоғары үш жылға дейін.</p>
Технологиялық модуль	<p>1. Педагогикалық міндеттерді шешуге бағытталған мұғалімнің дәйекті өзара байланысты іс-қимыл жүйесі қалай аталады?</p> <p>a) білім беру технологиясы;</p> <p>b) арнайы әдістеме;</p> <p>c) оқыту және тәрбиелеу әдістері жүйесі;</p> <p>d) оқу үдерісі;</p> <p>e) оқушылардың оқу-танымдық іс-әрекетінің әдістері.</p> <p>2. Мультимедиялық тұсаукесерлерді әзірлеу құралдарына мыналар жатады:</p> <p>a) Microsoft Power Point;</p> <p>b) WinRAR;</p> <p>c) Microsoft Word;</p> <p>d) Microsoft Excel;</p> <p>e) Microsoft Access.</p> <p>3. Smart оқыту мыналарды қамтиды</p> <p>a) білім беру технологиясы;</p> <p>b)көптеген дереккөздердің болуын, медианың максималды әртүрлілігін (аудио, видео, графика) қамтитын икемді оқыту;</p> <p>c) мультимедиялық үзінділер, сыртқы электрондық ресурстар мен көздерді қолдану;</p> <p>d) оқу үдерісі;</p> <p>e) АҚ технологиялары бар оқушылардың оқу-танымдық іс-әрекетінің әдістері.</p> <p>4. Қашықтықтан оқыту-бұл</p> <p>a) оқу үдерісіне тән барлық компоненттерді (мақсаттар, мазмұн, әдістер, ұйымдастыру түрлері , көрсететін</p>

	<p>оқыту құралдары) және интернет-технологиялардың нақты құралдарымен немесе басқа құралдармен іске асырылатын педагог пен білім алушылардың өзара қашықтықтағы өзара іс-қимылы;</p> <p>b) халықтың әлеуметтік және кәсіби ұтқырлығы, кәсіпкерлік және әлеуметтік белсенділігі, кең ой-өрісі және өзін-өзі танудың жоғары деңгейі;</p> <p>c) үздіксіз білім беру жүйесінің бір түрі адамның білім алу және ақпарат алу құқығын жүзеге асыруға арналған;</p> <p>d) білім беру үдерісіне қатысушылар арасында ақпарат алмасудың сапалы жаңа техникалық құралдарын дамыту.</p> <p>5. Контент – бұл</p> <p>a) пайдаланушыға гетерогенді деректермен (графика, мәтін, дыбыс, бейне) диалогтық режимде жұмыс істеуге мүмкіндік беретін аппараттық және бағдарламалық құралдар кешені;</p> <p>b) оқу пәнінің қысқаша сипаттамасын, оқытылатын пәннің негізгі сипаттамаларын қамтитын білім алушыға арналған пән бойынша оқыту бағдарламасы;</p> <p>c) қағаз, электрондық және өзге де жеткізгіштердегі оқу-әдістемелік материалдар жиынтығын (кейстерін) және оларды білім алушыларға өзіндік зерделеу үшін жіберуді;</p> <p>d) оқу материалдарын ақпараттық толықтыру (мәтіндер, графика, мультимедиа және өзге де ақпараттық маңызы бар толықтыру).</p> <p>б. Қашықтықтан білім беру технологиялары бойынша оқытуды ұйымдастыру мыналарды көздейді:</p> <p>a) білім алушылардың жеке оқу жоспарлары;</p> <p>b) әрбір білім алушының оқу қызметін ұйымдастырудың жеке кестесі;</p> <p>c) мүгедек баланың қашықтықтан білім беру технологиялары бойынша оқу үдерісіне қатысуы туралы психологиялық-медициналық-педагогикалық кеңестің ұсынымдары;</p> <p>d) білім бөлімінің аудандық (қалалық) басшысының келісімі немесе рұқсаты.</p>
--	--

Аудиториялық және аудиториядан тыс сабақтарда өзіндік жұмысты ұйымдастыру үшін келесі әдебиеттер ұсынылады:

1) Білім туралы Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III Заңы (03.12.2015 ж. жағдай бойынша өзгерістермен және толықтырулармен)

- 2) Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 11 шілдедегі № 343-ІІ Заңы (03.12.2015 ж. жағдай бойынша өзгерістермен және толықтырулармен)
- 3) Мүгедектердің құқықтары туралы конвенцияны ратификациялау туралы Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 20 ақпандағы № 288-V ҚРЗ Заңы.
- 4) Тиісті білім деңгейлеріндегі мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 Қаулысы.
- 5) Тиісті үлгідегі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын, оның ішінде балаларға арналған қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарының үлгілік қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2013 жылғы 17 мамырдағы № 499 қаулысы (19.12.2014 ж. жағдай бойынша өзгерістермен және толықтырулармен)
- 6) Алехина С. "Қазіргі білім беру саясаты контекстіндегі инклюзивті білім беру". Қолжетімділік режимі: <http://inclusive-edu.ru/>.
- 7) Бабкина Н.В. Психикалық дамуы тежелген бастауыш сынып оқушыларының интеллектуалды дамуы. Мектеп психологына арналған нұсқаулық. – М.: Мектеп басп., 2006.
- 8) Вильшанская А.Л., Прилуцкая М.И., Протченко Е.М. Мектептегі психологиялық-медициналық-педагогикалық консилиум: баланың мәселелерін шешудегі мамандардың өзара әрекеті.- М.: Генезис. 2012
- 9) Вильшанская А.Д. Жалпы білім беретін мектепте дефектолог-мұғалімнің жұмысының мазмұны мен әдістері. – М: Мектеп басп., 2008.
- 10) Елисеева И.Г. Мүмкіндігі шектеулі балаларды жалпы білімге қосу. Ресурстық материалдар – Астана, 2013.
- 11) Искакова А.Т., Мовкебаева З.А., Закаева Г., Айтбаева А.Б., Байтурсынова А.А. Инклюзивті білім беру негіздері. – Алматы, 2013.
- 12) Малофеев Н.Н. Интеграцияланған оқыту жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушыларды сүйемелдеудің батыс еуропалық тәжірибесі / Дефектология, № 5, 2005.
- 13) Шевченко С.Г., Бабкина. Н.В., Вильшанская А.Д. ПДБ бар балалар: жалпы білім беретін мектептегі түзету сабақтары. – М.: Мектеп басп, 2006.
- 14) Семаго М.М., Семаго Н.Я. Инклюзивті білім беру мамандарының пәнаралық өзара іс - қимылы [Электрондық ресурс] - қолжетімділік режимі– URL:<http://www.f-nashideti.ru/inklusia/182-mezhdisciplin/html>.
- 15) www.edu.gov.kz ҚР Білім және ғылым министрлігі.
- 16) www.special-edu.kz Түзету педагогикасының ұлттық ғылыми – практикалық орталығы (ТІП ҰҒПО).
- 17) www.bala-kkk.kz ҚР БҒМ Балалардың құқықтарын қорғау комитеті.
- 18) <http://rav.mzs.gov.kz> Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау Министрлігінің сайты.
- 19) <http://www.ombudsman.kz> Қазақстан Республикасындағы Адам құқықтары жөніндегі уәкілдің сайты.

- 20) <http://www.inclusive-edu.ru> Интегративті (инклюзивті) білім беру мәселелері институты.
- 21) www.perspektiva-inva.ru "Перспектива" мүгедектердің өңірлік қоғамдық ұйымы. <http://www.autism-inclusion.com>.